

Kálmán László

tudományos főmunkatárs

(1957. november 24. - 2021. október 10.)

Kálmán László az ELTE Bölcsészettudományi Karán szerzett spanyol nyelv és irodalom, valamint általános és alkalmazott nyelvészet szakos diplomát 1981-ben. Az egyetem után rövid ideig a Magyar Filmtudományi Intézetben dolgozott, majd (rövidebb megszakításokkal) haláláig az MTA Nyelvtudományi Intézet, jelenlegi nevén a Nyelvtudományi Kutatóközpont tudományos főmunkatársa volt. 1990-ben szerezte meg „a nyelvtudomány kandidátusa” címet. 1986-1987-ben vendégkutatóként a genfi ISSCO-ban (Institut Dalle Molle pour les études sémantiques et cognitives), 1987 és 1989 között pedig a Számalk Applied Logic Laboratory-ban folytatott számítógépes nyelvészeti kutatásokat. 1991 és 1993 között az Amszterdami Egyetem Számítógépes nyelvészeti tanszékén (Alfa-informatica) oktatott, és nyelvelméleti, formális szemantikai kutatásokat végzett. A 2000-es években kutatóként a Mindmaker nevű mesterséges intelligenciával foglalkozó cégnél is dolgozott.

Kálmán László az ELTE és az MTA Nyelvtudományi Intézet együttműködésében 1990-ben elindított elméleti nyelvészet szak és az 1996-ban indított elméleti nyelvészet doktori program alapító oktatója, 1994-től az ELTE BTK részállású docense. Az elmúlt 30 év alatt az elméleti nyelvészet szinte minden szakterületén tanított: tartott nyelvészeti bevezető kurzusokat, valamint haladó kurzusokat többek között az autoszegmentális fonológia, az analógiás nyelvészet, a konstrukciós nyelvtan, a logika, a formális szemantika, a számítógépes nyelvészet témáiban, és vezetett terepmunkát is. Diákjait partnernek, kutatótársnak tekintette, így vonta be őket a közös munkába. Legendásak voltak a 208-as szobában tartott kedd délutáni kutatószemináriumai, amelyekre nemcsak aktív hallgatók, hanem végzetek, kollégák és más érdeklődők is eljártak -- ezek sok embernek adtak tudományos inspirációt, és gyakran zárultak közös tudományos publikációkkal. A nyelvész-utánpótlás neveléséből nemcsak hat doktori disszertáció és számtalan szakdolgozat témavezetőjeként, hanem a hallgatók tehetséggondozását célul tűző Erasmus Kollégium vezető tanáraként és a Magyar Nyelvészeti Diákolimpia felkészítő tanáraként is kivette a részét.

Nyelvészeti kutatásai a nyelvelmélet (konstrukciós grammatika), a formális szemantika (erős kompozicionalitás, dinamikus szemantika) és a számítógépes nyelvészet (konnekcionista hálózatok, ontológia, funkcionális programozás, az analógia számítógépes modellezése, a lexikalista elméletek

számítógépes implementációja, számítógépes formális szemantika) témái köré csoportosulnak, de publikált a fonológiáról, morfológiáról, a (lexikális) szintaxisról, az analógia-alapú tanulásról, és a hétköznapi érvelésről is. Több, az egyetemi oktatásban használható tankönyvet írt (részben társszerzőkkel), például az általános nyelvészetről, a dinamikus szemantikáról vagy a konstrukciós nyelvtanról. Leíró nyelvészeti munkásságának egy jelentős eredménye volt az első beás nyelvtan (Orsós Annával mint társszerzővel).

Tudományos kutatómunkája mellett szenvedélyesen foglalkozott az iskolai nyelvtanítás megújításával, és a nyelvi ismeretterjesztéssel. A nyest.hu-n és a Qubiton megjelent ismeretterjesztő írásai, a Nádasdy Ádámmal közösen írt *Hárompercesek a nyelvről* című kötet, valamint az általuk közösen vezetett Szószátyár című, rendkívül népszerű rádióműsor a nagyközönség számára is betekintést adott a nyelvészeti gondolkodásba.

Távozása mindannyiunkat nagyon megrázott – hihetetlen és felfoghatatlan, hogy nem jön többé szembe velünk a folyosón, nem tart többé előadást a földszinti nagyelőadóban, és nem kapunk tőle többé sem biztatást, sem kritikát, ha mi adunk elő...